

पिण्याच्या पाण्याची टंचाई हा विषय
हाताळणाऱ्या व खाजगी टँकर्ससाठी
लावण्यात आलेल्या जी.पी.एस.
प्रणाली बाबतच्या सूचना.

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: टंचाई २०१९/प्र.क्र. ०३ /पापु १४
जी. टी. रुग्णालय संकुल इमारत, ७ वा मजला,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१
तारीख: ०८ मार्च, २०१९

वाचा -

- १) शासन निर्णय, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई ३०९९/प्र.क्र.१३/पापु-१४, दिनांक १ फेब्रुवारी, १९९९.
- २) शासन निर्णय, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई १०९९/प्र.क्र.१२/पापु-१४, दिनांक ३ फेब्रुवारी, १९९९.
- ३) शासन परिपत्रक, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई १००५/प्र.क्र.३०५/पापु-१४, दिनांक २४ जानेवारी, २००६.
- ४) शासन परिपत्रक, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई २०१३/प्र.क्र.४१८/पापु-१४, दिनांक ४ जानेवारी, २०१४.
- ५) शासन निर्णय, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई २०१४/प्र.क्र.४८/पापु-१४, दिनांक ६ मे, २०१४.
- ६) शासन परिपत्रक, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई २०१८/प्र.क्र.२०/पापु-१४, दिनांक १४ फेब्रुवारी, २०१८.
- ७) शासन निर्णय, पा.पु. व स्व. वि., क्रमांक: टंचाई २०१९/प्र.क्र.०३/पापु-१४, दिनांक १९ जानेवारी, २०१९.
- ८) महसूल व वन विभाग पत्र क्रमांक : एससीवाय २०१८/प्र.क्र.२५१/म-७, दिनांक ०७ मार्च, २०१९ (मंत्रिमंडळ उपसमिती बैठक क्र. ११ दि. ०५.०३.२०१९ चे इतिवृत्त.)

प्रस्तावना -

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, टंचाई २०१३/प्र.क्र.४१८/पापु १४, दिनांक ४ जानेवारी, २०१४ अन्वये पाणी पुरवठा करणाऱ्या टँकरवरील जी.पी.एस. प्रणाली बंधनकारक करण्यात आली आहे.

टँकरद्वारे पाणी पुरवठा वितरणातील अनियमितता टाळण्यासाठी व कार्यक्षमरित्या संनियंत्रणाच्या दृष्टीने जी.पी.एस. प्रणाली बंधनकारक केली आहे. मात्र जिल्हाधिकारी कार्यालय, जिल्हा परिषद व पंचायत समिती यांच्या स्तरावरून टँकरद्वारे पाणी पुरवठ्यावर संनियंत्रणासाठी जी.पी.एस. प्रणालीचा पुरेपूर वापर होत नसल्याचे दिसून आले आहे. यास्तव सविस्तर सूचना देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन परिपत्रक-

जिल्हा टंचाई कक्षाने/जिल्हाधिकारी कार्यालयाने सर्व तालुक्यांचे युजर आयडी व पासवर्ड कंत्राटदाराकडून/संगणक आज्ञावली अभिकर्त्याकडून प्राप्त करून घेऊन पंचायत समिती कार्यालयाला उपलब्ध करून द्यावेत. यामध्ये होणाऱ्या बदलाबाबत जिल्हा टंचाई कक्षाने समन्वय साधून युजर आयडी व पासवर्ड अद्ययावत व वापरात राहतील याची दक्षता घ्यावी. जिल्हा टंचाई कक्ष व जिल्हा परिषद स्तरावर संनियंत्रणासाठी स्वतंत्र युजर आयडी व पासवर्ड उपलब्ध करून घ्यावेत.

२. पंचायत समिती स्तरावर दैनंदिन/साप्ताहिक स्वरूपात टँकर जी.पी.एस. प्रणालीवरून झालेल्या फेऱ्या/कि.मी. याबाबत एक प्रत काढून गटविकास अधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षरीत सदर अहवाल पंचायत समिती कार्यालयाच्या अभिलेख्यात जतन करावा.

३. गट विकास अधिकारी/उप अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा यांनी आठवड्यातून किमान एकदा जी.पी.एस. प्रणाली कार्यरत आहे काय? सर्व टँकर्सवर जी.पी.एस. बसविण्यात आले आहेत काय? सर्व टँकर्स जी.पी.एस. प्रणालीवर दर्शविण्यात येत आहेत काय? याची खातरजमा करावी. यामध्ये विसंगती असल्यास याबाबत दूरध्वनीद्वारे व लिखित स्वरूपात सदर बाब जिल्हा टंचाई कक्षाच्या निदर्शनास आणणे आवश्यक आहे.

४. जी.पी.एस. प्रणालीवर दर्शविण्यात आलेले अंतर व वेळ, सार्वजनिक बांधकाम विभागाने प्रमाणित केलेली अंतरे याआधारे लॉगबुकवरील दैनंदिन फेऱ्यांची संख्या पडताळावी व त्यानुसार देयके अदा करणे आवश्यक आहे. केवळ अभिलेखाच्या आधारे टँकर फेरीचे देयक अदा करू नये. ज्या दिवसाचा जी.पी.एस. अहवाल प्राप्त होत नाही व अहवालावरून टँकरची वेळ, अंतर यांचा मेळ बसत नाही अशा टँकर्स फेऱ्यांचे देयक अदा करू नये.

५. टँकर सुरु करताना सुरुवातीचे काही दिवस जी.पी.एस. यंत्रणेवर टँकर दिसून येत नाही, अशा स्वरूपाच्या तक्रारी आढळून येत आहेत. तसेच टँकरचे देयक अदा करताना जी.पी.एस. प्रणालीशी ताळमेळ घालण्याची बाब स्पष्टपणे नमूद केली असली तरी अन्य अभिलेखाद्वारे देयक अदा करण्यात येत असल्याच्या तक्रारी निदर्शनास येत आहेत.

६. टँकर पुरवठादाराने भविष्यातील पाणी टंचाई विचारात घेता आवश्यक तेवढे जी.पी.एस. सेट उपलब्ध राहतील याची खातरजमा करणे अभिप्रेत आहे, याबाबत टँकर पुरवठादारासही स्पष्टपणे सूचित करावे. यास्तव टँकर सुरु केल्याच्या पहिल्या दिवसापासून टँकरवर जी.पी.एस. प्रणाली बसविण्यात

आली आहे व जी.पी.एस. प्रणालीत टँकर दर्शविला आहे याची खातरजमा करावी. किंबहुना टँकर पुरवठादाराने जी.पी.एस. प्रणाली बसविल्या नंतरच टँकरचा वापर करणे अनिवार्य आहे.

७. जी.पी.एस. प्रणालीवरून टँकरबाबत अहवाल प्राप्त न झाल्यास अशा फेऱ्यांचे देयक कोणत्याही परिस्थितीत अदा करू नये. अत्यंत अपवादात्मक परिस्थितीत जी.पी.एस. शिवाय पाणी पुरवठा केल्यास अशा देयकांना मंजूरी देण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना राहतील.

८. टँकर भरण्याच्या स्रोतामधील बदल, पाणी पुरवठा करावयाचे गाव/वस्ती यामध्ये होणाऱ्या बदलाची पूर्व सूचना जिल्हा टंचाई कक्षास देणे आवश्यक आहे. त्यानुसार जी.पी.एस. प्रणालीत बदल करण्याची सूचना जिल्हा टंचाई कक्षाने/जिल्हा परिषदेने, कंत्राटदारास/संगणक आज्ञावली अभिकर्त्यास करावी व सूचनेनुसार जी. पी. एस. प्रणालीवर होणाऱ्या बदलाची खातरजमा करावी.

९. टँकर्सची क्षमता - परिवहन विभागामार्फत प्रमाणित वहन क्षमतेपेक्षा अधिक असू नये. टँकर्सची क्षमता प्रमाणित करताना टँकर्सचे देयक अदा करताना परिवहन विभागाने प्रमाणित केलेली वहन क्षमता विचारात घ्यावी.

१०. ज्या ठिकाणी ट्रकवर टाकी बसवून पाणीपुरवठा केला जातो अशा टँकर्सच्या बाबतीत टँकरच्या पाण्याच्या टाकीची क्षमता वैधमापनशास्त्र यंत्रणेकडून प्रमाणित करावी. सद्यःस्थितीत सुरु असणाऱ्या सर्व टँकर्सच्या टाकीची क्षमता एक महिन्याच्या कालावधीत टप्प्याटप्प्याने प्रमाणित करून घ्यावी. हे काम दिनांक १० एप्रिल, २०१९ पर्यंत अंतिम करणे आवश्यक आहे.

११. जी.पी.एस. सेट तांत्रिक कारणास्तव खराब झाल्यास ४८ तासात संगणक आज्ञावली अभिकर्त्याकडून पाणी पुरवठादारास दुरुस्त करून देण्यात येतो. किंबहुना जी.पी.एस. प्रणाली सुस्थितीत ठेवणे ही टँकर पुरवठा धारकाची जबाबदारी आहे हे गृहीत धरून जी.पी.एस. अहवाल प्राप्त न झाल्याचे कारण संपूर्ण टंचाई कालावधीत दोन दिवसापेक्षा अधिक कालावधीकरिता ग्राह्य धरू नये.

१२. सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून प्रमाणित अंतरे व जी.पी.एस. प्रणालीवरील अंतरे यामध्ये विसंगती दिसून येत असल्यास उद्भव व वितरण यांच्या गावातील स्थितीचा अदमास घ्यावा.

१३. जी.पी.एस. सर्व्हीस प्रोव्हायडर यांनी जी.पी.एस. आज्ञावलीमध्ये Geo Fencing करणे बंधनकारक राहिल. प्रत्यक्षातील फेऱ्यांच्या संख्येनुसार, टँकर भरल्याचे ठिकाण व वेळ, टँकर रिकामा केल्याचे ठिकाण यासह अहवाल तयार होण्याच्या दृष्टीने व त्याआधारे संनियंत्रणासाठी सर्व जिल्हाधिकारी यांनी कंत्राटदारांना Geo Fencing करण्याचे व त्यात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या सूचनेनुसार बदल करण्याचे बंधनकारक करावे, तशा सूचना कंत्राटदारास देण्यात याव्यात.

१४. पाणी पुरवठादारांनी टँकर फेऱ्यांचे अहवाल न बदलता येणाऱ्या PDF स्वरूपात घ्यावेत. Excel, Word Format मध्ये तयार होणारे अहवाल ग्राह्य धरण्यात येऊ नयेत. Excel, Word Format मध्ये अहवाल तयार करता येणार नाहीत. सदर अहवाल संगणक आज्ञावली मधूनच तयार झालेले असणे आवश्यक आहे. याबाबत टँकर पुरवठादारास/संगणक आज्ञावली पुरवठादारास सूचना द्याव्यात.

१५. टंचाई कक्षांना आवश्यक ती सुविधा स्टेशनरी, संगणक, इंटरनेट कनेक्शन देण्याबाबत कार्यालय प्रमुखांनी यथोचित व्यवस्था करणे आवश्यक आहे.

जिल्हाधिकारी कार्यालय यांनी सदर सूचना सर्व पाणी पुरवठादार, टँकर कंत्राटदार यांच्या निदर्शनास आणून देण्यात याव्यात.

१६. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०३०८१६४५५१८०२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शाम लाल गोयल)

अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. राज्यमंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता, मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव, (मदत व पुनर्वसन) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. अपर मुख्य सचिव, गृह (परिवहन) विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. सचिव, ग्राम विकास विभाग, बांधकाम भवन, फोर्ट, मुंबई
१०. विभागीय आयुक्त (सर्व)
११. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, बेलापूर
१२. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, (सर्व)
१४. अधीक्षक अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
१५. कार्यकारी अभियंता, ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद (सर्व)
१६. कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)

१७. मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा (सर्व)
१८. महालेखाकार, (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-१, मुंबई
१९. महालेखाकार, (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-२, नागपूर
२०. जिल्हा स्थानिक निधी लेखा परीक्षक (सर्व)
२१. जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
२२. अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, यांचे स्वीय सहायक
२३. उप सचिव (पापु १४), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, यांचे स्वीय सहायक
२४. अवर सचिव (पापु १४), पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय.
२५. पापु १४ (निवडनस्ती)